

Науковці
обговорюють

книги

Л. І. Брежнєва

Книги Леоніда Ілліча Брежнєва «Мала земля» та «Відродження» і проблеми викладання літератури — цій темі було присвячено розширене засідання партгрупи кафедри української літератури, що відбулось нещодавно.

На засіданні, в якому взяли участь студенти IV курсу — підшефні кафедри, — було підкреслено ту велику роль, що її відіграють книги Генерального секретаря ЦК КПРС, Голови Президії Верховної Ради СРСР Л. І. Брежнєва у науковій, викладацькій, виховній роботі.

Цікавими роздумами, спостереженнями, пропозиціями поділились партгрупорг кафедри доцент Є. М. Прісовський, доценти І. Є. Саєнко, П. Т. Маркушевський, завідувач кафедри професор І. М. Дузь. Усі виступаючи підкреслили величезне значення творів Л. І. Брежнєва у всьому навчально-виховному процесі.

Л. КОВАЛЕНКО,
аспірантка кафедри.

Лекції

В гуртожитку

Доцент кафедри економічної географії відомий лектор-міжнародник Д. І. Богуненко протягом останнього місяця прочитав лекції про міжнародне становище у гуртожитках №№ 1, 3, 4, 5, 6. Ці лекції, як і завжди, скрізь збирали широкую аудиторію і були з цікавістю вислухані.

Г. ПРОХОРЕНКО.

СВОЇМИ РУКАМИ

З кожним роком росте університетське містечко. Ще до недавнього часу в ньому знаходились лише два факультети, а зараз уже п'ять. Нині продовжується будівництво другої черги нового аудиторного корпусу. Як завжди, помічниками будівельників є студенти. В цьому семестрі вуз направив на будівництво дві студентські бригади з числа юристів і філологів.

Юнаки із студентської бригади, що входить до будівельно-монтажного управління № 34, займаються зараз асфальтуванням даху. Хорошої думки бригадир про студентів-філологів: четвертокурсника Леоніда Голубенця та третьокурсників Миколу Задорожного і Віталія Добровольського. Вони ні на хвилину не покидають свого робочого місця і домагаються хороших результатів у праці.

А в суботу і неділю, коли у хлопців вихідні, вони намагаються прогалини в навчанні: перечитують записи лекцій, здають атестації тощо. Словом, докладають зусилля, щоб бути першими і в труді, і в навчанні.

С. БАРТКОВ.

Одеського університету
ім. І. І. Мечникова

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО
ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ
І. І. МЕЧНИКОВА.

РІК ВИДАННЯ 44-й № 36 (1330). 24 ЛИСТОПАДА 1978 р. Виходить щоп'ятниці. Ціна 2 коп.

25 ЛИСТОПАДА ВІДБУДЕТЬСЯ XXXI РАЙОННА ПАРТІЙНА КОНФЕРЕНЦІЯ. 53 ДЕЛЕГАТИ ПРЕДСТАВЛЯТИМУТЬ НА НІЙ ПАРТОРГАНІЗАЦІЮ НАШОГО УНІВЕРСИТЕТУ

♦ МАТЕРІАЛИ ДО ЦІЄЇ ПОДІЇ ЧИТАЙТЕ НА 2-й СТОР.

ПОТІМ ПРАЦІВНИК служби перевезень Аерофлоту коректно їх заспокоював: авіавідправка затрималась у Внуково, випадок у практиці рідкісний, але хвилюватися особливо не варто. Ось так і вийшло, що троє одеських студентів-біологів виявилися в столиці БАМУ Тинді на місяць раніше вантажу, адресованого місцевій середній школі № 2. 13 ящиків, відправлених з Одеського університету на початку останнього літнього місяця, містили цінне обладнання для біологічної виставки — кабінету. Оксана Штокало, Валерій Танітовський, Тетяна Мухіна повинні були на місці допомогти розмістити експонати, представляти наукове студентське товариство біологічного факультету ОДУ на урочистому відкритті кабінету.

З часом все так і вийшло, але до прибуття вантажу у Тинду «делегати» змогли познайомитися з містом, з його новобудовами, побувати в тайзі. Вона обступала місто щільним кільцем, соковитими відтінками зеленого і голубого, підкреслювала його молодість. Валерій Танітовський зміг поповнити свої знання про сибірську природу.

Чекаючи вантажу, не нудувала і Оксана Штокало — встигла пройти педагогічну практику. І сама, як майбутній викладач біології, змогла оцінити значення наочності у веденні уроку, зрозуміти те нетерпіння, з яким чекали подарунків одеських біологів бамівські колеги. У вільний час студенти зустрічалися з робітниками «Головбамбуду», з тиндинськими школярами, читали лекції по охороні природи у тресті «Тиндатрансбуд», побували на самій магістралі.

♦ В ГОДИНУ ДОЗВІЛЛЯ

3 користю для себе

провели недільний вечір шанувальники театру з філологічного факультету. Студенти відвідали український музично-драматичний театр ім. Жовтневої революції. Вистава за п'єсою «Шельменко-денщик» Г. Квітки-Основ'яненка була незвичайною, вона присвячувалась 200-річчю з дня народження видатного майстра слова. Герої п'єси Кирило Петрович Шпак (нар. арт. УРСР Ю. Божек), Іван Семенович

Всі «дитячі» новобудови споруджувались за проєктами найкращих архітекторів, найкращими будівельниками бригадами. З усіх кінців Союзу надходило сюди обладнання для ігрових майданчиків, спортивних залів. «Делегати» переконалися у вірності рішень своїх товаришів, які прочитали в «Комсомольской правде» замітку

В ПОДАРУНОК ТИНДІ

про будівництво у Тинді нової школи, і зголосилися допомогти її колективу обладнати біологічний кабінет.

Кандидата біологічних наук Ларису Юхимівну Бешевлі студенти називають ветераном. Ось уже понад десять років керує вона гуртком прикладної біології. Робота гуртківців давно вже вийшла за рамки факультетських потреб. Стала традиційною допомога в обладнанні кабінетів шкіл області, студенти організовували біологічні виставки на цілих землях, у Казахстані. І те, що на гуртківських зборах було вирішено підготувати експонати, які ілюструють курс біології для нової тиндинської десятирічки, мало кого здивувало на біофаці. Але до пропозиції всі без винятку поставилися піднесено. Піднесеність не залишала гуртківців цілий рік, поки деталь за деталлю після занять і увечері створювали вони велику експозицію-виставку, об'єднану загальною назвою «За ленінське ставлення до природи». Кожен з

Скворцов, капітан (О. Довгодько) і особливо Шельменко у виконанні заслуженого артиста УРСР М. Сльозки відразу настроюють глядача на комічний лад. Адже дійсно, ті веселі авантюри та несподівані повороти комедії, давно відомі з твору Квітки-Основ'яненка, оживають на сцені і надовго запам'ятовуються.

В минулому — сільський волосний писар, а нині денщик капітана Скворцова — це Шельменко. Він уладнує амурні справи свого пана і несподівано заробляє посаду керуючого вотчиною.

Та враховуючи історичні обставини написання Григо-

80 її творців зумів внести часточку своєї любові до біології у спільну експозицію. Місткі таблиці внутрішньої побудови тварин, колекції молюсків і морських ракоподібних — матеріали оформлялися особливо ретельно, адже більшість бамівських хлопчаків і дівчаток ще не встигли побачити море своїми очима. На картині випускника біофаку А. Шишина, яка ніби об'єднує собою морські матеріали, безмежний морський простір, він ніби кличе до себе нових дослідників.

Оксана Штокало ділиться своїми враженнями:

— Потім, коли познайомилися з виставкою, всі вирішили, що їй притаманна натхненність, прагнення науку про природу зробити наукою любові до неї. Серед наочних посібників багато унікальних, таких, як молюски карібського моря, чучела птахів, які живуть у гирлі Дністра, чучела чорної чайки. Завідуюча кабінетом вчителька Є. М. Євменєва перша високо оцінила нашу роботу. А потім нашу виставку відвідали сотні тиндинців. Батьки учнів, спеціалісти, працівники народної освіти залишили в книзі відгуків численні записи. Спільна їхня думка — ми зробили потрібну і корисну справу. Вирішили продовжити співробітництво з тиндинською десятирічкою, уклавши договір про шефські зв'язки. Періодично будемо відправляти підшефним роздаточний матеріал для практичних робіт, зразки ґрунтів, нові матеріали. Відрадно, що дирекція школи вирішила зробити кабінет шкільним музеєм, доповнивши його експозицію матеріалами краєзнавчого характеру.

Ю. ІВАНЕНКО.

рієм Квітку-Основ'яненком цієї комедії, розуміємо, що суть п'єси не в цьому. Мова твору про те, що народна кмітливість, хитрість, вміння вірно оцінити пропонувані обставини завжди переможуть чванливість, пихатість чи просто міщанську обмеженість.

Колектив театру добре підготувався до зустрічі ювілею видатного українського письменника. Студенти-філологи щиро подякували артистам і запросили їх до себе на обговорення вистави. Незабаром — зустріч в студентській аудиторії.

С. КУЖКО.

РІШЕННЯ XXV ЗІЗДУ ПАРТІЇ В ЖИТТЯ!

Родючі землі не лежать суцільним масивом. Їх треба було знайти, оцінити, омонтувати, визначити, які з них придатні під зернові хліба, які під луки, пасовища... У вивченні і оцінці земель брали участь спеціалісти академії, інститутів і дослідних станцій усієї країни.

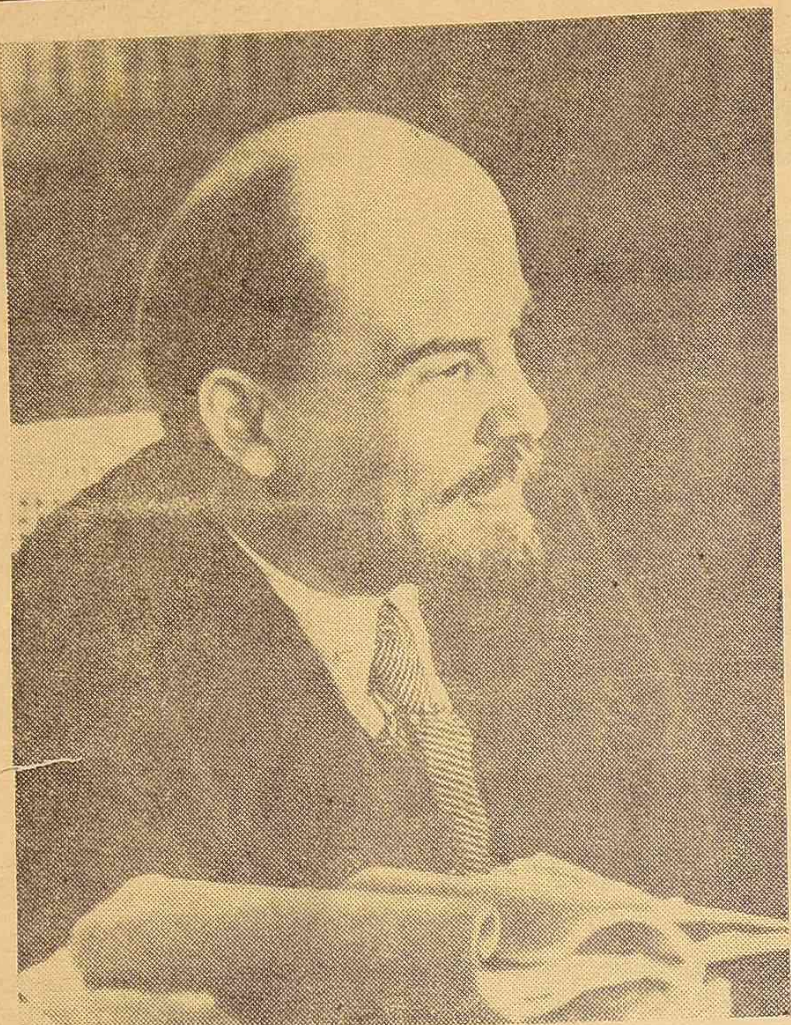
Л. І. БРЕЖНЄВ,
«ЦІЛИНА».

У КВАРТИРІ Івана Миколайовича на Черемушках як найдорожча реліквія ось уже сімнадцятий рік зберігається невеличкий сніп казахстанської пшениці. Пшениці, яка дозріла на відвойованій у цілини землі. Відвойованій не лише механізаторами, але і вченими. В книзі Л. І. Брежнєва «Цілина» багато розповідається про роботу ґрунтознавців і про те, як потрібні були першопрохідцям цілини висновки вчених про придатність земель до оброблювання. Причому, робота вчених не закінчилася в перші два три роки освоєння цілини. Вона велася і пізніше, ведеться й сьогодні. Так у 1962 році потрапив на цілину і мій співбесідник кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії Іван Миколайович Волошин. Зустрілися ми з ним в затишній кафедральній кімнаті, завішаній картами, одразу після політгодини в групі, де Іван Миколайович куратор. Темою політгодини було обговорення нової книги Л. І. Брежнєва «Цілина». Уявляю, як здивовані були студенти, коли після доповіді однокурсниці їхній куратор став розповідати про свою роботу в Казахстані, про діла і людей цілини...

Бачу, Іван Миколайович схвилюваний. Мабуть, довелося багато згадати з тих п'яти років, проведених в експедиціях на цілині...

— Почалося все з того, — розповідає Іван Миколайович, — що в 1961 році до Львівського університету, де я тоді вчився, прийшла урядова телеграма, в котрій говорилося про необхідність створення експедиції вчених-ґрунтознавців для роботи на цілиних землях в Казахстані. Така експедиція одразу ж була створена і відправилася на цілину. До її складу я не потрапив, оскільки був ще на п'ятому курсі геофаку. А вже наступного року з дипломом інженера-ґрунтознавця поїхав працювати в ту ж експедицію.

Іван Миколайович дістає з портфеля газету з «Цілиною» (Продовження на 3-й стор.)

**Партія—розум, честь і совість
нашої епохи**

ЦИФРИ І ФАКТИ

Центральний район

◆ Партійна організація району нараховує 10,250 комуністів.
◆ В районній партійній організації 52,3% комуністів мають вищу освіту, 31,6% — середню.
◆ В 1975 році промисловість району виробила валової продукції на 77,5 мільйона карбованців, а в 1978 році буде вироблено валової продукції на 78,2 мільйона карбованців.

◆ В 1975 році питома вага продукції зі Знаком якості в промисловості району становила 0,02 проценти від загального обсягу валового виробництва. В 1978 році цей показник зростає до 5,2%.

◆ Центральний район м. Одеси по праву називають районом вузівським. На території району працює 10 вузів. В них здобувають освіти близько 30.000 студентів. У вузах працює понад 3.000 викладачів, серед яких 200 професорів і 1700 доцентів.

Одеський університет

◆ Партійна організація університету нараховує 828 членів КПРС і 63 кандидати в члени партії.

◆ В університеті 9 факультетських партійних організацій і 6 партійних організацій наукових підрозділів, 68 партійних груп.

◆ В університеті працює 13 студентських партійних груп.

◆ Нині в університеті 720 осіб професорсько-викладацького складу. Серед них 56 професорів і 330 доцентів.

◆ Викладачі і співробітники університету в нинішньому році вивчають марксистсько-ленінську теорію в 22 методологічних, 27 теоретичних семінарах і 21 гуртку середньої ланки. Усіма видами політичної освіти охоплено понад 1800 осіб, серед яких 524 — члени КПРС. До пропагандистської роботи залучено понад 70 провідних викладачів.

◆ Однією з головних турбот партійної організації університету є турбота про поліпшення ефективності і якості учебного процесу. В 1977—1978 навчальному році успішність студентів складала на стаціонарі — 95%, на вечірньому і заочному відділеннях відповідно 87,9 і 89,1 процента.

◆ За останні три роки члени університетської організації товариства «Знання» прочитали понад 12.300 лекцій, провели 134 дні науки в районах області, на підприємствах міста і військових частинах.

◆ ДЕЛЕГАТ РАЙОННОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

ЗАВЖДИ— НЕСПОКІЙ

Кожна сучасна жінка скаржиться на те, що в неї не вистачає часу. Треба й на роботу встигнути, й у сім'ї обід приготувати, і доньку забрати з дитсадка, і... Маса справ. А якщо ще в жінки є якась громадська робота? Що ж тоді говорити (спираючись на цю точку зору) Олені Петрівні Муратчаєвій — доценту кафедри історії КПРС, кандидату історичних наук? Ось і сьогодні у неї скільки справ. Зранку — спецсеминар на історичному факультеті, потім — лекція на філологічному...

Інша подивиться на Олену Петрівну і подумас про те, що для чого, мовляв, їй всі ці турботи. Адже можна жити набагато спокійніше. Мати звичайний восьмигодинний робочий день, після якого бути повністю вільною. Ні це не в характері Муратчаєвої. А характер в людини проявляється, зокрема, тоді, коли вона наполегливо прагне досягти поставленої перед собою мети.

О. Муратчаєва ще в 1947 році після закінчення семірички на рідному Донбасі вирішила стати педагогом. Починала старшою піонерською вожатою в школі. Потім вступила до Макіївського педучилища. Вчилася заочно. По-перше, тому, що в тяжкі післявоєнні часи не легко було підтримувати своє матеріальне становище. По-друге, тому, що хотіла бути серед дітей, хотіла вже тоді працювати за обраною спеціальністю.

Строк навчання в училищі — чотири роки. Олена закінчила його за два роки, склала екзамен екстерном. Та училища було мало, вона хотіла вчитися далі. От і вступила на історичний факультет Одеського педінституту. Закінчивши його, знову працювала вчителем в школі і знову захотіла продовжити навчання.

Коли історичний факультет перевели до складу Одеського університету, Олена Петрівна стає старшим лаборантом кафедри історії СРСР. Згодом вступає до аспірантури при кафедрі історії партії. А в 1966 році (ця подія запам'ятається О. П. Муратчаєвій назавжди) вона успішно захищає кандидатську дисертацію на тему «Діяльність Комуністичної партії України по розвитку народної освіти в 1921-25 роках».

Чим захопила цю жінку історія партії? Багато чим. Муратчаєва стала комуністом ще в студентські роки. Вивчення історії партії і виховна робота поєдналися для неї не випадково. Перше дає велике поле діяльності для другого.

— При викладанні історії КПРС, — говорить Олена Петрівна, — в повній мірі здійснюється принцип «навчаючи, виховувати». Основні партійні документи, марксистсько-ленінські положення — це цінний матеріал для виховання комуністичної ідейності, цілеспрямованості та інших рис характеру людини комуністичного майбутнього.

Комуніст Олена Петрівна Муратчаєва має відповідальне партійне доручення. Вона керує лекторською групою, що створена при кафедрі історії КПРС як секція школи молодого лектора. Студенти, які закінчують цю школу, отримують другий диплом — лектора. Силами групи, керованої О. П. Муратчаєвою, щороку на підприємствах і установах Одеси читаються сотні лекцій.

...А 31 жовтня на першій університетській партійній конференції комуністи виявили Олені Петрівні велике довіря, обравши членом парткому університету. Тоді ж О. П. Муратчаєва обрана делегатом XXXI районної партійної конференції.

Ось так і живе Олена Петрівна Муратчаєва, жінка-доцент, кандидат історичних наук, жінка-комуніст. І ніколи не скаржиться на нестачу часу.

**С. ОРДОВСЬКИЙ,
наш кор.**

◆ МЕРИДІАНИ
ДРУЖБИ.

Уроки дружнього спілкування

В нашому університеті, як і в інших вузах міста, розпочалась підготовка до I туру Олімпіади з російської мови для іноземних студентів. Вона проводиться в поточному учбовому році за рішенням загальносоюзної Ради у справах іноземних студентів в три тури: внутріузувський, загальноузувський і загальносоюзний.

Юнаки й дівчата із соціалістичних країн, а також з країн Азії, Африки і Латинської Америки, що розвиваються, все частіше й частіше цими днями відкривають підручники і словники російської мови.

«Російська мова, являючись засобом спілкування багатомільйонного і багатонаціонального радянського народу, все більше поширюється серед народів світу. Вона сприяє вкладу нашої країни у скарбницю світової культури і відкриває доступ до моральних багатств світової цивілізації радянським людям і народам інших країн», — так писав Леонід Ілліч Брежнєв, вітаючи учасників III Міжнародного конгресу викладачів російської мови і літератури, що проходив у Варшаві в серпні 1976 року.

І дійсно. Зростає авторитет російської мови у сучасному світі. Сьогодні все більше і більше іноземців прагнуть опанувати мову Леніна, мову Батьківщини, що першою стала на шлях побудови комуністичного суспільства.

Її вивчають у вищих учбових закладах і школах всіх соціалістичних країн, в країнах, що розвиваються, і капіталістичних. У багатьох країнах створені гуртки і курси російської мови, організовано його вивчення по телебаченню і радіо.

Центральний Комітет нашої партії приділяє постійної уваги поширенню російської мови за рубежом. Для цього створено інститут російської мови імені О. С. Пушкіна у Москві і його філіали за кордоном.

Один з найважливіших шляхів поширення російської мови за рубежом — підготовка у Радянському Союзі національних кадрів спеціалістів для соціалістичних країн і країн, що розвиваються. Багато іноземців отримують освіту і в вузах нашої країни. Тільки в університеті зараз навчається 366 іноземних студентів, аспірантів і стажистів із 40 країн світу. Всі вони прагнуть жити у мирі і дружбі.

Зараз іноземні студенти, які навчаються в нашому університеті, активно готуються до I туру конкурсу на кращий твір і знання усної російської мови. Вони також візьмуть участь у вікторині «Чи знаєш ти Радянський Союз?», у конкурсі читців і виконавців творів російських і радянських письменників і композиторів, конкурсі читання перекладів на російську мову творів національних письменників і поетів.

Переможці першого туру візьмуть участь у загальносоюзному турі Олімпіади з російської мови, а потім і в загальносоюзному.

І немає сумніву в тому, що Олімпіада буде яскравим святом дружби молоді різних країн.

**К. ЄВДОКИМОВА,
співробітник кафедри
російської мови для
іноземних студентів.**

Геолого-географічний факультет

22 листопада на своїх партійних зборах комуністи одного з найбільших в університеті факультетів обговорили питання про внесок вчених географів і геологів у виконання рішень Липневого (1978 р.) Пленуму ЦК КПРС. З доповіддю виступив завідувач кафедрою ґрунтознавства професор І. М. Гоголев. Комуністи професор Г. І. Швєбс, доцен-

ти І. П. Зелінський, Я. М. Біланчин, В. Г. Піжов та інші товариші у своїх виступах говорили про завдання, які стоять перед комуністами факультету у справі втілення рішень Пленуму в життя.

Всі питання, які підняті на зборах, розглядалися у світлі положень і висновків книги Генерального секретаря ЦК КПРС, Голови Президії Верховної Ради СРСР Л. І. Брежнєва «Цілина».

Вісті з партійних організацій

Механіко-математичний факультет

Партійна організація факультету стала ініціатором організації щоденної роботи професорсько-викладацького складу в гуртожитках № 4 і № 6, де мешкають студенти мехмату. Проводяться щоденні консультації з математичних дисцип-

лін для студентів, індивідуальні бесіди зі студентами, відвідуються їхні кімнати. Для кожної кафедри визначено час, коли її викладачі мають працювати в гуртожитках, сплановано проведення кафедрними щомісячних великих виховних заходів у вихідні дні.

Таким чином, вирішено питання про посилення відповідальності кафедр за проведення ідейно-виховної та учбової роботи в гуртожитках, яке до недавнього часу було на факультеті наболілим.

сніп пшениці з цілини

(Продовження.
Початок на 1-й стор.).

Л. І. Брежнєва і продовжує:
— Знайомство з Казахастаном відбулося у мене в Цілинноградській області. Б книзі Леоніда Ілліча Брежнєва багато розповідається про Атбасарський район. От в радгоспах «Маринівський», «Дніпропетровський», «Бауманський» і працювала наша експедиція.

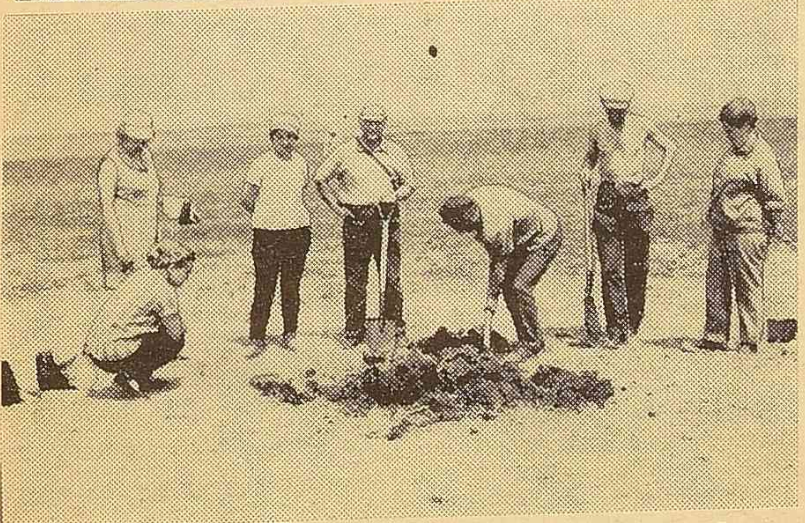
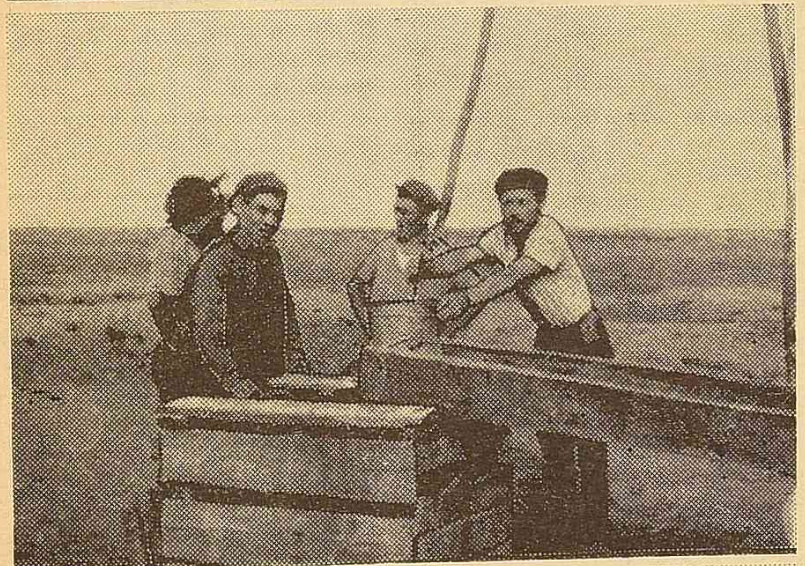
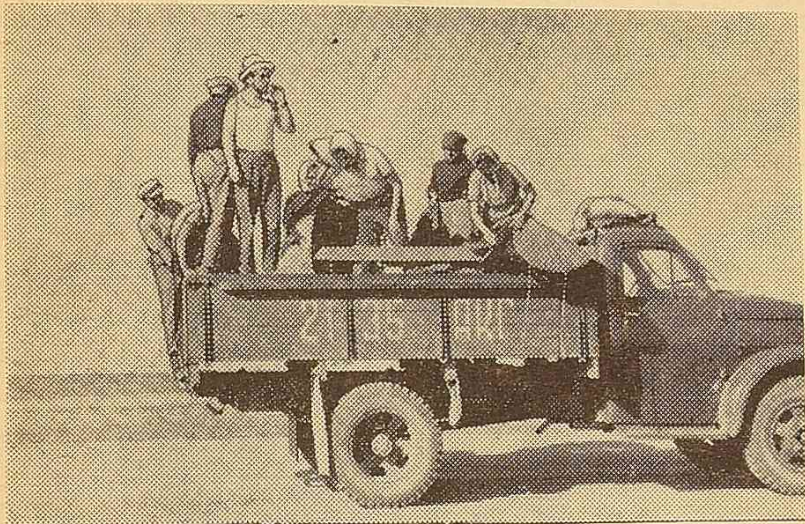
Головним завданням експедиції було визначити, які землі можна використовувати для вирощування зернових, а які слід залишити в цілинному вигляді і використовувати як пасовища.

Те, що побачив я в Казахстані, вразило. Я звик бачити на Україні степові простори, але таких безкраїх полів я не

грунтів потрапляли в цілинні радгоспи.

Мені довелося працювати в експедиції протягом п'яти сезонів. Спочатку інженером-грунтознавцем, пізніше — старшим інженером, начальником загону і начальником експедиції.

В 1968 році, вже будучи аспірантом Одеського університету, я востаннє побував на цілині. Багато за цей час змінилося так, що іноді навіть знайоме селище нелегко впізнати. Чудесні квартали житлових будинків, скрізь асфальт, парки, сквери... А на землях, котрі ми досліджували, — дозріває хліб. І той хліб — найбільша нагорода всім, хто виростив його в цілинному краю.

бачив раніше. Вразили масштаби радгоспів. Якщо у нас на Україні крупним вважається господарство, що обробляє, скажімо, 6—10 тисяч гектарів, то цілинні радгоспи мають по 50—60 і більше тисяч гектарів ріллі.

Справді братерське ставлення до нас було з боку місцевих жителів — казахів. У них ми знаходили не лише дах над головою в негоду, але й завжди були бажаними гостями в кожному домі.

Експедиція наша працювала в нелегких умовах. Бездоріжжя. Великі відстані. Нестача людей. Зйомки проводилися з ранньої весни до першого снігу. Потім зразки ґрунтів, зібрані за літо, везли у Львів, до лабораторії. І лише весною результати нашої роботи у вигляді ґрунтових карт, картограм агропромислових робіт і рекомендацій по поліпшенню

З РОЗМОВИ з І. М. Волошиним я дізнався, що після цілини експедиція їхня працювала в інших місцях, зокрема, в Красноярському краю. Але оті п'ять років, проведених на цілині, залишилися в пам'яті назавжди. А матеріали ґрунтознавчих розвідок в Казахстані вилилися невдовзі в кандидатську дисертацію, в наукові статті, доповіді на різноманітних конференціях...

...В кожній родині є сімейні альбоми. У Волошиних серед кількох альбомів два — цілинні. Я їх бачив. Пожовклі від часу знімки сторонній людині мало що можуть розповісти. Для Івана Миколайовича — то жива історія цілини.

В. ГОМІН.

◆ **На знімках:** експедиція прибула на об'єкт; біля степового колодязя; ґрунтознавці за роботою. (Фото з архіву І. М. Волошина).

В ЧОРА виповнилося 70 років з дня народження і 50 років трудової діяльності відомого вченого, професора нашого університету, доктора філологічних наук, члена Спілки письменників СРСР Андрія Володимировича Недзвідського.

Роботи в рідному університеті Андрій Володимирович видав сорок років. За цей час навчено і виховано не одне покоління спеціалістів. І коли збираються колишні студенти філологічного факультету на свої зустрічі, то обов'язково лунають слова глибокої вдячності професорові Недзвідському, бо добра наука не забувається ніколи.

Андрій Володимирович любить молодість. Він багато сил, енергії і часу віддає роботі зі студентами, урізноманітнюючи її форми. Завжди свіжі, оригінальні змістом, емоційно-піднесені, захоплюючі багатством знань його лекції. Слід тут же зауважити, що ще ніхто на факультеті не чув, щоб Андрій Володимирович задовольнився виділе-

при Будинку вчених, засідання якого відбуваються щопонеділка. Багато членів семінару стали кандидатами наук, працюють у різних вузах республіки. А всього

Мудрий наставник молоді

◆ **А. В. НЕДЗВІДСЬКОМУ — 70 РОКІВ.**

ною програмою кількістю годин з літератури — йому їх завжди мало!

Величезний досвід лекційної роботи допомагає швидко налагоджувати контакт з аудиторією не лише на заняттях, але й активно підтримувати спілкування зі студентами в позалекційний час. Це і консультації, і колоквіуми, і додаткова робота з тими, з хто прагне взяти якомога більше за роки навчання в університеті, і наукова робота. Тривалий час працює гурток вивчення творчості М. М. Коцюбинського, яким керує А. В. Недзвідський. Вже давно закінчили університет багато його членів, окремі з них самі стали викладачами, а й досі активно залучаються до роботи в гуртку. І це дає наслідки — отаке поєднання старших досвідчених і молодих товаришів.

Андрій Володимирович не припиняє творчих контактів з тими, хто закінчив університет. Більше двох десятків років працює керований ним семінар учителів-філологів

А. В. Недзвідський підготував понад 20 кандидатів наук. Мені довелося на власному досвіді переконатися, скільки дбайливості, терпіння, батьківської турботи приділяє Андрій Володимирович тим, з ким працює, кого вчить. За це йому величезне спасибі!

Професор Недзвідський — відомий літературознавець, літературний критик. Його перу належить понад 200 робіт, що засвідчують оригінальність вирішення ним багатьох проблем розвитку літератури. В коло наукових інтересів А. В. Недзвідського входять і поезія, і проза, і драматургія — важко сказати, чому з них він надає перевагу. Його перу належить велика кількість статей про Т. Г. Шевченка, Марка Вовчка, М. М. Коцюбинського, В. Еллана-Влакитного, Павла Тичину, інших. Українська література досліджується ним у зв'язку з російською. Чимало робіт присвячено російським революціонерам-демократам, О. С. Пушкіну, В. Маяковському, Е. Багриць-

кому... В різний час окремими виданнями вийшли праці: «Пушкін і Шевченко», «Російські романи і повісті Марка Вовчка», «Виховне і пізнавальне значення літератури», нариси про Лідію Мадієвську, Василя Василька, інші. Готуються до друку нові роботи.

А. В. Недзвідський — відомий театральний критик. Міцний зв'язок його з театром України підтверджується рядом статей, друківаних в журналі «Український театр», та численними рецензіями на вистави, що їх уміщують на своїх сторінках «Чорноморська комуна», «Знамя комунізму», «Вечерня Одеса».

Праці А. В. Недзвідського відомі не лише на Україні. Пригадується час, коли ми, студенти IV курсу, перебували на музейній практиці в Ленінграді. Якимось повертаючись з Ермітажу, кжаво обмінюючись думками, помітили, що за нами весь час іде якийсь чоловік. Потім він підійшов до нас, сказав, що його привабила українська мова, якою ми розмовляли. А нас заповнило здивовано-бенетне почуття радості, коли він запитав про Андрія Володимировича і попросив передати йому привіт. Нашого вчителя знають у Ленінграді! Це був професор Прийма.

Визначає А. В. Недзвідського і активна громадська робота. Свої глибокі знання з літератури він несе в масову робітничу аудиторію, щороку читаючи десятки лекцій по лінії товариства «Знання» на найрізноманітніші теми. Це великий внесок у справу виховання естетичних смаків трудящих міста і області.

Велика працездатність, любов до роботи, захоплення справою, якій присвятив життя, — властиве для А. В. Недзвідського. І студенти, і викладачі філологічного факультету високо цінують роботу Андрія Володимировича з молоддю, його наукову діяльність.

Побажаймо ж ювіляру нових творчих успіхів, якнайкращого здоров'я та наснаги для подальших трудових буднів!

Н. ПАШКОВСЬКА,
доцент кафедри радянської літератури і літератури народів СРСР.

◆ **З ДОСВІДУ ВИХОВНОЇ РОБОТИ**

Економічний кінолекторій

Безперечно, у студента існує така проблема — вільний час. Часто над його проведенням не задумуємося: випала хвилинка — пішов ганяти м'яч біля гуртожитку, або запросив знайому дівчину в кіно, або книгу якусь читаєш. Це в кращому випадку. А в гіршому? В гіршому випадку пролітають нібито й короткі, але наснагди, мабуть, довгі «гуртожитські» вечори як-так. Словом, не завжди студент здатен користуватися своїм вільним часом. І тут напрошується коректне, ненав'язливе втручання викладача. Саме ненав'язливе, а то інакше доведеться «зганяти» студентів з кімнат до червоного кутка. Про це з самого початку подумали організатори економічного кінолекторію. Хто ж вони?

Думка про співробітництво виникла п'ять років тому у Валерія Каленкова та Олексія Костянтиновича Яковлева. Перший працював техніком по записові звуку в кінотеатрі імені Маяковського, другий — викладачем кафедри політичної економії. Валерій любив кіно і займав-

ся кінофільмами, а Олексій Костянтинович читав студентам лекції. Першому хотілося до фільму додати якийсь коментар, змістовну лекцію, а другому, навпаки, до лекції хотілося кіноілюстрації. От і вирішили спробувати. Взяли з собою кінопроектор, два документальні фільми і поїхали до студентів в гуртожиток.

Кінолекторій дістав назву «Актуальні економічні проблеми сучасності». Юнаки і дівчата прийшли на перше заняття з цікавинкою в очах: а що ж, мовляв, буде? Виходили задоволені: нова форма вечора-зустрічі сподобалась. І вже наступні рази аудиторія збільшувалась. Ініціативу організаторів кінолекторію одразу ж схвалили як кафедра політекономії, так і дирекція кінотеатру ім. Маяковського. Було укладено договір про співробітництво, складено план.

— Студентів дуже цікавлять економічні питання, — розповідає Валерій Каленков, — а також питання мистецтва, війни і миру.

Останнім часом тематика

кінолекторію стала різноманітною і цікавою. Тут читаються лекції з історії нашої Батьківщини, економічних проблем розвитку соціалізму, про Велику Жовтневу соціалістичну революцію, про заснування В. І. Ленінін першої в світі соціалістичної держави, проблеми і перспективи країн, що розвиваються, про соціалістичний спосіб життя. В кінолекторії виступають делегати XXV з'їзду КПРС, старі більшовики, учасники громадянської і Великої Вітчизняної воєн, передовики виробництва і Герої Соціалістичної Праці. На лекціях демонструються відповідні темам документальні і художні фільми. Багато уваги кінолекторію приділяють завідувачі кафедрою політекономії професор О. Г. Лобунець і директор кінотеатру імені Маяковського, Є. І. Карпенко.

Вдале співробітництво триває і відіграє велику роль в справі виховання студентів, розширення їх знань і світогляду. Воно допомагає їм також у вирішенні проблеми вільного часу.

С. КОМАР.

ОСТАП ВЕРЕСАЙ

◆ ДО 175-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ

Історія українського кобзарства знає немало яскравих імен творців народного ліро-епосу. Передаючи з покоління в покоління кращі мистецькі традиції народу, кобзарі та лірники України донесли до наших днів велику кількість героїко-патріотичних дум, історичних та ліричних пісень. О. М. Горький, виступаючи в грудні 1936 року на зборах письменників і культурних діячів Москви, говорив: «Побувавши вперше на одному з українських ярмарків, я не міг відірватися від гри кобзарів, бандуристів, лірників — цієї перлини народної творчості».

Україна знає не одне покоління кобзарів. Багато їх залишилося безіменними. Але відомий, наприклад, універсал Б. Хмельницького з 1952 р., виданий цехмистрові Грицькові Ільшенкові — Манушенку — керівникові музичного цеху. Зустрічається в документах XVIII ст. також ім'я цехмистра-музики з Чернігівщини Ляска Волошина. Як свідчить «Коденська книга», в часи Коліївщини були страчені польською шляхтою кобзарі Прокіп Скіряга з Остапова, Михайло та Василь Варченко із Звенигородки за те, що вони, як значиться в протоколі суду, гайда, макам «на бандури грали». Але бандуристи не тільки «грали», а й під час козацьких походів брали меч в руки і билися з ворогом, як хоробрі лицарі. Траплялося, що вони попадали на турецько-татарську каторгу, чудом виживали, поверталися на «тихі води, ясні зорі» рідного краю і розповідали людям про страдницьку долю невільників. Про такого кобзаря-лірника і розповідається в поемі Т. Г. Шевченка «Сліпий» («Невільник»).

У ближчі до нас часи прославився такі кобзарі-виконавці, як Гаврило Бовк, Архип Ніконенко, Стрічка, Андрій Шут, Іван Кравченко-Крюковський, Гнат Гончаренко та багато інших. Серед цієї плеяди кобзарів чільне місце посів Остап Вересай (1803—1840 рр.).

Народився Остап в сім'ї кріпака Микити між 1803—1805 роками в селі Калюжинцях, колишнього Прилуцького повіту на Полтавщині. Жив, кобзарював і помер Вересай у селі Сокиринцях того ж Прилуцького повіту. Батько майбутнього кобзаря був незрячою людиною, але добре грав на скрипці і цим заробляв копійки, щоб утримувати сім'ю. Склалося так, що малий Остап на четвертому році життя осліп, але це не зупинило його потягу до гри на кобзі. Особливо нелегким був його початковий шлях у велике мистецтво. Переходячи від кобзаря до кобзаря, які мало чого могли дати здебільшого юнакові, Остап так і «не повінчався» з кобзою, бо не пройшов через кобзарський цех і через це не мав права на прилюдні виступи. Та він продовжує вчитися грі на кобзі, більше самотужки, аж поки не здобуває прихильності і визнання громадської аудиторії.

Вулиці і майдани сіл і міст Полтавщини і Київщини, ярмаркові дні в Сорочинцях, сільські вечорниці і весілля, — ось та масова, щоправда не однакова своїм класовим характером, аудиторія, перед якою доводилося виступати талановитому кобзареві. Як переповідають старожителі села Сокиринцях, янось на одному ярмарку відбулася досить типова для виступів Вересая його полеміка з тими, хто гнобив і зневажав трудящий люд. Якийсь юнак того разу підійшов до гурту слухачів, тримаючи в руках два стакани з вином, з білим і червоним... — Кажуть, Остапе, що ти дуже мудрий... Скажи, в якому стакані вино червоне, а в якому — біле?

— В тому, що червоне, — це людська кров, в іншому ж воно біле — це людські слези. А коли змішати це все, то буде

великий гнів народний. Погано вам буде тоді, панове!

Царська поліція постійно переслідувала Вересая, бо ж він картас у своїх піснях лиху кріпачину та закликав народ до боротьби проти панства. Не шкодував кобзар сатиричного слова і для церковників, про що говорить хоч би «Пісня про бідного Кирина та ненажерливого пана», яку він з успіхом виконував. У свій час П. Тичина відзначив, що «невтомна путь вічного шукання правди» і «безбожницькі настрої старого козака з Сокиринців» були тими елементами нового світогляду народу, про який мріяв і Шевченко і Чернишевський».

Понад 70 років ніс невтомний кобзар слово правди в широкі народні маси. Воно будило громадську думку, піднімало народ на боротьбу за свої соціальні і національні права. Не випадково улюбленою піснею Вересая була пісня «Про правду» («Про правду і неправду»).

Слава про кобзаря вийшла далеко за межі України. У 70-і роки він виступав перед вченими і митцями, співав свої пісні і думи в багатолюдних аудиторіях столичних міст тодішньої Росії. На цих зустрічах українські і російські вчені-етнографи і фольклористи, зокрема, композитор М. В. Лисенко, говорили про славні традиції українського кобзарства, про спорідненість ліро-епічної поезії російського і українського народів, про мистецьке обдарування Остапа Вересая. Після виступу Вересая у березні 1875 року на засіданні етнографічного відділу російського географічного товариства газети Петербургу писали: «Співець при співанні дум ніби священнодіє...» «Вересай як співець володіє величезним талантом і в його думках, як жива, стоїть Україна, сповнена спогадів про минуле». Прогресивно настроєні кола столичного міста бачили у виступах видатного кобзаря і українського хору, керованого композитором М. В. Лисенком, яскраве свідчення культурних взаємозв'язків і дружби двох братніх народів.

Про талант українського Гомера, як часом називають Вересая, стало відомо і в західноєвропейських країнах. Так, французький вчений-етнограф Альфред Рембо, який був учасником Археологічного з'їзду у Києві (1874 р.) і слухав спів О. Вересая, вмістив у французькому журналі велику статтю «Україна та її історичні пісні». Він писав, що «...селанин Остап Вересай є більш безпосереднім нащадком старих слов'янських співців, він — законний нащадок Боляна й інших «солов'їв» минулого часу».

Новим життям зажило ім'я О. Вересая в радянську епоху. Його мистецьку спадщину підхопило і творчо розвинуло далі нове покоління кобзарів, серед яких бачимо Федора Кушнерика і Єгора Мовчану, Павла Носача і Петра Гузя, Павла Древченка і Володимира Перепелюка. Про нього писали і пишуть статті і дослідження радянські фольклористи. З нагоди 150-річчя від дня народження кобзаря 21 червня 1953 року в Сокиринцях на його могилі відбувся мітинг, на якому зібралося понад 10 тисяч громадян. У той же день поет-академік М. Т. Рильський відкрив засідання вченої ради Інституту мистецтвознавства, фольклору та етнографії АН УРСР, присвячене пам'яті Вересая. Нинішній рік став ще однією віхою в календарі народного співця. Так «в сім'ї вольний, новій», у дружньому хорі голосів російських билильників і казкарів, українських кобзарів і бандуристів, білоруських піснярів, ашугів і акинів Казахстану, кантелістів Карелії і співців Молдавії живуть ім'я і пісня безсмертного кобзаря Остапа Вересая.

В. ШАПОРЕНКО,
доцент кафедри
української літератури.

◆ НА ДОПОМОГУ МАЙБУТНЬОМУ ВЧИТЕЛЮ НОВИЙ СЛОВНИК

Наша середня школа останнім часом переживає період пошуків і знахідок, які сприяли б підвищенню успішності її учнів. У процесі боротьби за удосконалення навчальних програм, підручників, методики викладання активну участь беруть не тільки вчителі рідної мови, а й мовознавці вищої школи та Академії наук. Одним із конкретних прикладів таких пошуків і знахідок є і поява першого «Короткого тлумачного словника української мови» для середньої школи, укладеного співробітниками Інституту мовознавства АН УРСР за редакцією професора Л. Л. Гумецької*).

У першому тлумачному словникові української мови для учнів середньої школи подано й прокоментовано понад шість тисяч слів. У читача нашої рецензії може постати таке питання: «Мало чи багато в словникові учням середньої школи пояснено слів?». І не мало і не багато, — відповімо ми, — але цілком достатньо, бо, як відомо, навіть найкращий випусник середньої школи в своїй практиці активно не вживає такої кількості слів. У шкільному тлумачному словникові, як пишеться в передмові, важливо прокоментувати і розкрити значення «найчастіше вживаних слів найрізноманітніших груп лексики, які часто зустріча-

ються в періодичній пресі, науково-популярній та ху-*) Короткий тлумачний словник української мови; «Радшкола», К., 1978.

ються в періодичній пресі, науково-популярній та ху-*) Короткий тлумачний словник української мови; «Радшкола», К., 1978.

ються в періодичній пресі, науково-популярній та ху-*) Короткий тлумачний словник української мови; «Радшкола», К., 1978.

◆ СПОРТ ◆ ЧИТАЧ СТАВИТЬ ПРОБЛЕМУ ◆ ◆ СПОРТ ◆ ЧИТАЧ СТАВИТЬ ПРОБЛЕМУ ◆

КОЛИ ЛЮДИНА вперше захотіла злетіти в небо? Можливо, тоді, коли побачила птаха. Багато було невдалих спроб піднятися в повітря. Літати й космічні ракети — результат великого бажання людини злетіти в небо. Однак, не дивлячись на них, людина не втратила отого первинного хотіння: злетіти саме на крилах. Ось чому до цих пір її при-

ДОЗВОЛЬТЕ, БУДЬ ЛАСКА, ЗЛЕТІТИ НА ДЕЛЬТАПЛАНІ

вабляє політ на повітряному змії.

Дельтапланеризм. Цей вид спорту вимагає уміння й сміливості, здатності не розгубитися у важку хвилину. Але й це не все. Необхідно, як і в іншому виді спорту, мати велике працелюбство. Дельтаплан (так називається цей літальний апарат) винайшли зовсім недавно — на початку п'ятдесятих років, але одразу ж він завоював популярність.

Чи займаються дельтапланеризмом в нашому університеті? Якщо ви задасте це

питання кафедрі фізвиховання чи комітетові ДТСААФ, то одержите заперечну відповідь. Але насправді у нас існує така секція. Керує нею співробітник науково-дослідного інституту фізики Валерій Калібошин. У групі 12 студентів, в основному з фізфаку, та вона з часом поповнюється студентами інших факультетів. Протягом трьох років її учасники беруть активну участь у змаганнях з дельтапланеризму. Є вже

справжні умільці.

Тренування проходять кожної суботи й неділі, а щосереди спортсмени збираються, щоб обговорити свої проблеми. А їх чимало. Головна та, що доводиться не лише руками будувати літальні апарати, але й самим шукати матеріали і кошти для них. Труднощі не зупиняють ентузіастів, але хотілося б хоч трохи допомоги. Раніше секція дельтаплане-

льмахом, як відомо, зустрічаються і діалектні слова. На нашу думку, деякі діалектні слова, вжиті у творах класиків української літератури, (з відповідною ремаркою) варто було б подати і в нормативному «Короткому тлумачному словникові української мови». Варто було б також подати (з відповідною ремаркою) та прокоментувати в словникові і деякі архаїчні слова, що були вжиті у творах українських письменників.

Помітили ми в словникові і деяку непослідовність. Так, після слова **комсомол** нижче наведені утворені від нього слова **комсомолец**, **комсомолка**; у словникові подане слово **патріотизм**, а слів **патріот**, **патріотка** — нема; або — слово **жуналістика** є, слова **журнал** — нема. **Серенада** — це музичний твір типу сюїти — твердять укладачі словника. Однак, слова **сюїта** в словникові не подано. Значення слова **суржик**, за традицією, прокоментовано як суміш зерна пшениці й жита при помолі його на борошно. А протягом останніх декількох років слово **суржик** стало вживатися і як назва нової високоврожайної зернової культури, яку вивели селекціонери шляхом схрещення пшениці та жита і відома тепер ще і під назвою **тритикале**. У процесі користування словником учителі-мовники безумовно подадуть і чимало інших зауважень та побажань. І в другому виданні доповнений та виправлений Короткий тлумачний словник української мови набуде ще більшої ваги в навчальній та політико-виховній роботі нашої школи.

А. МОСКАЛЕНКО,
доцент.

ризм була частковою роботи комітету ДТСААФ університету, а зараз і він перестав нею цікавитися. А от в політехнічному інституті, скажімо, працює велика секція дельтапланеризму. Чи не можна сприяти поширенню цього виду спорту у нашому вузі? Хочеться, щоб над цим питанням задумалися як в комітеті ДТСААФ, так і на кафедрі фізичного виховання.

В. НИКИФОРОВ,
студент фізфаку.

Від редакції.

Друкуючи цю замітку студента, ми сподіваємося, що в комітеті ДТСААФ та на кафедрі фізвиховання прислухаються до думки ентузіастів нового виду спорту і знайдуть можливість допомогти дельтапланеристам «злетіти вище».

перви в більшості видів програми, що дозволить краще організувати обслуговування гостей, туристів і глядачів. Виступи на олімпійських аренах Москви в основному будуть закінчуватися не пізніше десяти годин вечора.

В. о. редактора В. БЕХТЕР.

«За научные кадры», орган парткома, ректората, профкома и комитета комсомола Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова. (На украинском языке).

ПИШИТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадры».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії, 24, кім. № 9.

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).